

Alman Kanuni Müşavirlik Hukuku

Türkçe

konuşan göçmenler

için bilgiler

Institut für
transkulturelle
Betreuung
(Betreuungsverein) e.V.

© 2010 Institut für transkulturelle Betreuung (BtV) e. V.
Freundallee 25, 30173 Hannover, Tel. (0511) 590 920 - 0
Fax (0511) 590 920 - 10, Web: www.itb-ev.de
E-Mail: info@itb-ev.de

Erhältlich im Institut für transkulturelle Betreuung e. V.

Das Werk ist urheberrechtlich geschützt. Jede Verwertung in anderen als den gesetzlich zugelassenen Fällen bedarf deshalb der vorherigen schriftlichen Genehmigung der herausgebenden Institution.

Redaktion: Jessica Bussler
Satz & Druck: Drei-R-Druck, 31515 Wunstorf

Printed in Germany

Sunuş

Bazı insanlar kaza, hastalık veya yaşlılık gibi nedenlere bağılı olarak önemli işlerini kendi başlarına göremeyecek duruma gelebilirler. Bu durumda olanlar, örneğin doktorda, devlet dairelerinde ve çeşitli kuruluşlarda çıkarlarını ve haklarını temsil edecek birine ihtiyaç duyarlar. Elinizdeki kılavuzda, “kanuni müşavirlik” olarak tanımlanan bu görevle ilgili temel bilgiler veriliyor ve kanuni müşavirlik üstlenecek kişilerin görevleri ve hakları anlatılıyor. Zira Almanya’daki kanuni müşavirlik mevzuatı oldukça karmaşık özellikler taşıyor. Ayrıca bazı müşavirlik birimleri ve kurumları, göçmen kökenli kişilerin durumlarına cevap verecek hazırlıkta olmayabiliyorlar. Almanya’daki göçmenlerin birçoğu da hangi olanak ve haklara sahip olduklarını bilmeyebiliyorlar. Alman kanuni müşavirlik mevzuatını bilmemeleri bunun temel nedeni. Ama birçok durumda, Almanca bilgisinin sınırlı olması da karmaşık hukuki kuralları anlamalarına sebep olabiliyor.

Bu nedenlerle elinizdeki broşür bir yol gösterici ve başvuru kaynağı olarak düşünüldü. Kültürel farkları da dikkate alan bu kılavuz, Almanya’nın karmaşık yapıdaki kanuni müşavirlik mevzuatını anlaşılır biçimde anlatmayı hedefliyor. Zira bir insanın kendisi ve ailesiyle ilgili kaygılarını, o kişinin kendisinden daha iyi anlayıp önlem alacak kimse yoktur. Bu nedenle herkesin, iyi günlerindeyken ileriye düşünüp, kötü günler geldiğinde (temsilciye ihtiyaç duyacağı günler için) çıkarlarını koruyacak birine ihtiyaç duyup duymayacağını değerlendirme olanağına sahip olması gerek.

Broşürde mevzuatla ilgili temel açıklamaların yanında, kanuni müşavirlikle ilgili çeşitli tedbir olanakları (“kanuni müşavirlik tedbiri”, “hasta tasarrufu” ve “tedbir vekaletnamesi”) açıklamalı biçimde anlatılıyor. Ayrıca başvuru yapılabilecek bölgesel birimlerin listesine yer veriliyor. Kanuni Müşavirlik Daireleri ve Kanuni Müşavirlik Dernekleri gibi birimler ihtiyaç sahiplerine bilgi ve destek sunuyorlar.

Broşür, göçmenlerin de gerekli bilgilere ulaşabilmeleri için çok dilde yayınlanıyor.

Göçmen kökenli insanların bu yöndeki büyüyen ihtiyacının karşılanmasına katkıda bulunan bu broşürün hazırlanıp yayınlanmasından dolayı Kültürlerarası Müşavirlik Enstitüsü’ne teşekkür ederiz.

Aygül Özkan

(Aşağı Saksonya Sosyal İşler, Kadın, Aile, Sağlık ve Entegrasyon Bakanı)

Bernd Busemann

(Aşağı Saksonya Adalet Bakanı)

Ali Türk
Yönetici

Ulrich Wöhler
1. Başkan

Ramazan Salman
2. Başkan

Önsöz

Sayın okur,

içimizden herkes, hastalığı ya da özrü nedeniyle kendi işlerini kendisi göremeyecek bir duruma düşebilir. Böylesi durumlarda kendisini temsil edecek ve çıkarlarını savunacak birisine ihtiyaç duyar. Bunun için Almanya'da, Tedbir Vekaletnameleri, Hasta Tasarrufu ve Kanuni Müşavirlik (Vasilik) imkanları bulunmaktadır.

Kanuni Müşavirlik, sosyal hukuk devletinin desteğinin bir biçimidir. Bu şekilde, ilgili kişilerin yasal haklarının korunması ve kendi kaderlerini belirleme haklarının güvence altına alınması amaçlanmaktadır.

Ancak kanuni vekalet imkanları birçokları tarafından bilinmemektedir. Bu kitapçık, sizleri bu konularda bilgilendirmek ve gerektiğinde böylesi önlemleri kendinizin belirlemesi imkanını vermek için hazırlanmıştır. Kitapçık ayrıca karmaşık Alman Kanuni Müşavirlik Hukuku'nu da açıklamaktadır. Böylece bu kitapçık, tüm göçmenler ve kanuni müşavirliği ilgilendiren sorularla karşılaşan herkes için önemli bir danışman ve yol göstericidir.

Kültürlerarası Kanuni Müşavirlik Enstitüsü (Kanuni Müşavirlik Derneği - ITB) bu kitapçığı yayımlamakla göçmenlerin ve göçmen kökenlilerin uyumuna da önemli bir katkı sunmaktadır.

Kanuni Müşavirlik ve alınabilecek tedbiri önlemlere ilişkin sorularınız mı var? Bölgenizdeki Kanuni Müşavirlik Dernekleri, Kanuni Müşavirlik Daireleri ve Sulh Mahkemeleri sizlere bu konularda danışmanlık hizmeti sunarlar. Adresleri ekte bulabilirsiniz.

Bu yayının sizlere yardımcı olması bizi sevindirir.

Ali Türk, Ulrich Wöhler, Ramazan Salman

Teşekkür!

Bu kitapçığın hazırlanmasında ve gerçekleştirilmesinde bize destek veren ve katkıda bulunan, adlarını aşağıda verdiğimiz kurum, kişi ve kuruluşlara teşekkürü borç biliriz:

- Hamburg Sosyal, Aile, Sağlık ve Tüketici Koruma Dairesi,
- Hannover Etnik Tıp Merkezi,
- Hamburg Eyalet Kanuni Müşavirlik Dairesi çalışanları,
- Hamburg Kanuni Müşavirlik Dairesi,
- Kanuni Müşavirlik Dernekleri,
- Hamburg Göçmen Danışma Kurumları,
- Insel e.V. Hamburg,
- Emeği geçen herkes ve
- Derneğimiz çalışanları.

İçindekiler

I) Kanuni Müşavirlik (Rechtliche Betreuung)	8
Kanuni müşavir ne zaman tayin edilir?	9
Kanuni müşavirliğe giden üç adım	10
Kanuni müşavirlerin olası yetki alanları	11
Kim Kanuni Müşavir olabilir?	13
Masrafları kim karşılar?	14
II) Kanuni Müşavirlik Tedbiri (Betreuungsverfügung)	15
III) Tedbir Vekaletnamesi (Vorsorgevollmacht)	16
IV) Hasta Tasarrufu (Patientenverfügung)	18
Daha fazla bilgi ve danışma hizmeti nereden alınabilir?	19
V) Adres listesi	20

Alman Kanuni Müşavirlik Hukuku

Göçmenler için bilgiler

Kanuni Müşavirlik ve Tedbir İmkanları

Kaza, hastalık, ruhsal bunalım veya yaşlılık sebebiyle ortaya çıkabilecek hastalıklar, insanın kendi hayatı ile ilgili önemli meseleleri, geçici ya da sürekli olarak, düzenleyememesine neden olabilirler. Böylesi bir durumda, örneğin resmi daire, kurum, banka veya doktorlara karşı, ilgilinin çıkar ve haklarını temsil edecek bir kişiye ihtiyaç duyulur. Alman hukuk sisteminde bu kişi, daha önceden ilgili tarafından bir tedbir vekaletnamesi ile yetkilendirilebilir (Vorsorgevollmacht) veya bir mahkeme tarafından kanuni müşavir (rechtlicher Betreuer) olarak atanabilir. Tedbir vekaletnamesi verildikten sonra genelde kanuni müşavir atanmaz. Vekaletnamenin verilmediği durumlarda, çıkartılacak olan Kanuni Müşavirlik Tedbiri'nde, sözkonusu durum için gözönüne alınması istenen düzenlemeler de ayrıca belirtilebilir. Alınabilecek diğer bir önlem ise, Hasta Tasarrufu'dur (Patientenverfügung). Bununla hayatın son döneminde arzulanan tıbbi tedaviler konusundaki istekler doğrudan doğruya belirlenir. Bu dört kavramı aşağıda ayrıntılı olarak açıklayacağız:

- I) Kanuni Müşavirlik (Rechtliche Betreuung)**
- II) Kanuni Müşavirlik Tedbiri (Betreuungsverfügung)**
- III) Tedbir Vekaletnamesi (Vorsorgevollmacht)**
- IV) Hasta Tasarrufu (Patientenverfügung)**

Kanuni Müşavirliğin hukuksal temelleri Alman Medeni Kanunu'nun 1896. maddesinde belirlenmiştir:

Sadece psikolojik, bedensel, akli veya ruhsal hastalık veya özürlülük nedeniyle ilgili kişinin işlerini kısmen veya tamamen görememesi durumunda kanuni müşavirlik kurumu devreye girer. Kanuni müşavirlikte mahkeme tarafından belli görev alanları tesbit edilir. Müşavirlik yalnızca gerekli olduğu sürece devam eder; en fazla 7 yıllık süre için belirlenir. Bu sürenin bitiminde, kanuni müşavirliğin gerekli olup olmadığı gözden geçirilir, kaldırılması veya uzatılması hakkında karar verilir.

Kanuni müşavir tayininde ilgilinin isteği öncelikle dikkate alınır. İlgiliye yakın ve bu işlevi yerine getirebilecek olan kişiler tercih edilir. İlgili kişinin herhangi bir tercih belirtmemesi halinde, yetkili sulh mahkemesi, kanuni müşavirlik dairesinin önerisi doğrultusunda müşavir atar.

Müşavir, çalışması süresince mahkeme denetimi altındadır.

Kanuni müşavir ilgili kişiyi, mahkeme nezdinde ve haricinde yasal olarak temsil eder; çalışmalarını belirlenen görev alanlarında ilgiliyi kanuni açıdan bağlayıcı bir şekilde yürütür. Ancak ilgilinin istekleri ve çıkarı ön plandadır. Yapılması gerekenler hakkında ilgili kişi ile önceden görüş alışverişinde bulunması beklenir.

Yalnızca ilgilinin davranışları ile şahsına zarar verdiği hallerde, iradesinin dikkate alınması gerekmez (örneğin ilgilinin davranışlarının sağlığı ve serveti için tehlike arzettiği durumlarda).

Kanuni müşavirin hak ve yükümlülükleri, Alman Medeni Kanunu'nun 1901. maddesinde belirlenmiştir. Bu kapsamda ana hatları şunlardır:

Alman Medeni Kanunu'nun 1896. maddesi:

(1) "Psikolojik, bedensel, akli veya ruhsal hastalık veya özürlülük nedeniyle reşit bir kişinin işlerini kısmen veya tamamen görememesi durumunda, vesayet işleri için yetkili mahkeme kendi talebi üzerine veya re'sen kanuni müşavir tayin eder. Kanuni ehliyete sahip olmayan bir kişi de böylesi bir talepte bulunabilir. Reşit olan kişinin, iradesini ifade edememesi durumu hariç olmak üzere, bedensel özürlülük nedeniyle reşit olan kişinin kendi işlerini görememesi halinde, kanuni müşavir sadece reşit olan kişinin talebi üzerine tayin edilebilir."

(1a) "Reşit olan kişinin rızası dışında kanuni müşavir tayin edilemez."

Belli bir süre için tayin edilen kişiler sıfatı ile kanuni müşavirler, ilgilinin sosyal ve hukuksal hakları ile ilgilenir ve onları bağımsız bir yaşam sürdürebilmeleri yönünde destekler. Kanuni müşavir tayini ile ilgilinin, kendi yaşamını sürdürme biçimini belirleme hakkı elinden alınmaz! Burada sözkonusu olan sadece destektir. Özur ve hastalıkları nedeniyle ilgiler kendi hayatlarını istenilen biçimde düzenleyemezler. Yalnız kalırlar, faturalarını ödeyemez; borçlanırlar, doktorlar ve resmi kurumlardaki randevularına gidemezler. İlgililerin toplumdaki tecrit olmamaları için kanuni müşavirlik kurumu oluşturulmuştur.

Kanuni müşavir ne zaman tayin edilir?

Sadece ilgili kişinin ruhsal veya bedensel hastalığının bulunması veya özürlü olması ve bu nedenle kendi işlerini görememesi halinde kanuni müşavir tayin edilebilir. Buna ilişkin kararı sulh mahkemesi verirken, çoğunlukla psikiyatri veya sinir hastalıkları uzmanı olan, bir hekimin görüşüne başvurur.

Psikolojik hastalıklar

Bedensel nedenlerden kaynaklanan (örneğin beyin zarı hastalığı veya beyin yaralanması) ve kaynaklanmayan tüm ruh hastalıkları psikolojik hastalıklardır. Belli bir safhaya varan madde bağımlılığı hastalıkları, nevrozlar ve kişilik bozuklukları da bu hastalık grubundadır.

Akli özürler

Bu hastalık grubu akli melekelerin doğuştan veya daha sonra oluşan zararlarla yerinde olmamasından kaynaklanan hastalıkları içerir.

Ruhsal özürler

Psikolojik bir hastalık sonucunda oluşan kalıcı zararlar kastedilmektedir. Yaşlanma nedeniyle ortaya çıkan akli zayıflıklar da bu gruba dahildir.

Bedensel özürler

Kendi işlerini görme yeteneğinin kısmen bulunmaması veya önemli ölçüde kısıtlanmış olması durumlarında (örneğin hareket yeteneğinin kalıcı şekilde kısıtlanmış olması) kanuni müşavirlik kurumundan yararlanma imkanı mevcuttur. Bedensel özürülüler için sadece kendi başvuruları üzerine kanuni müşavir atanır.

Kanuni müşavirliğe giden üç adım

1) Başvuru

İlgilinin yakınları, komşuları, arkadaşları, tanıdıkları, doktorlar, sosyal kurumlar, yurtlar veya hastaneler kanuni müşavirliği başlatmak için sulh mahkemesine başvuru veya öneride bulunabilirler. Ancak ilgiliye yardımda bulunmak isteyen bir kişi de böylesi bir öneride bulunabilir. İlgili kişinin kendi işlerini artık göremeyecek konumda olduğu mahkemeye bildirilmelidir. İlgili kişinin kendisi de, kendi için kanuni müşavir tayin edilmesini isteyebilir.

2) Süreç

Mahkeme, konuyu araştırması ve gerektiğinde uygun bir kişiyi kanuni müşavir olarak tayin etmesi için kanuni müşavirlik dairesini görevlendirir. Bunun üzerine kanuni müşavirlik dairesi, ilgili kişi ve çevresinde görüşülmesi gereken diğer kişilerle konuşur, halledilmesi gerekli konuları saptar ve sulh mahkemesine bildirir. Aynı zamanda müşavirlik için kimin uygun görüldüğünü de mahkemeye iletir.

İlgilinin yakınlarına ve güvendiği kişilere, gerekli görüldüğünde süreç hakkında bilgi verilir.

İlgilinin kendi isteklerini ifade edemediği ve ciddi kararların alınması gerektiği durumlarda, bir dava vekili (Verfahrenspfleger) tayin edilir.

Kanuni müşavirin tayininde genelde psikiyatri uzmanı bir doktorun düzenlediği bilirkişi raporu ve müşavirlik dairelerinin sosyal raporlarının önemi büyüktür. Bunlar, müşavirliğin gereklilik ve kapsamı, rehabilitasyon olanakları, müşavirliğin süresi ve sadece geçici bir süre için gerekli olup olmayacağı (örneğin sonrasında yoğun tıbbi önlemleri gerektiren hayati risk oluşturan ameliyatlar süresi gibi) önemli hususları içerirler.

Konu hakkında son karara varılmadan önce, ilgilinin yaşadığı çevrede görüşüne başvurulur. İlgilinin Almanca'ya hakim olmadığı durumlarda tercüman çağırılır.

3) Karar

Sulh mahkemesi hakimi kanuni müşavirin atanması hakkında verdiği kararı yazılı olarak ilgiliye, kanuni müşavire, gereğinde dava vekili ve yetkili kanuni müşavirlik kurumuna bildirir.

Kısıtlanmış bir kişi de dahil olmak üzere, dava sürecine katılan herkesin sözkonusu karara karşı itiraz hakkı mevcuttur.

Kanuni müşavir olarak kimin atandığı ve hangi alanlar için yetkilendirildiği kararda belirtilir. Kanuni müşavir, yalnızca ilgili kişinin kendi işlerini göremeyeceği aşikar olan alanlar için yetkilendirilir.

Kanuni müşavirlerin olası yetki alanları:

Sağlık

İlgilinin sağlığı için hangi önlemlerin alınmasının gerektiği kararında kanuni müşavir de söz sahibidir. Gerekli tıbbi veya bakım önlemleri ile araçlarının sağlanması, tedavi önlemlerinin başlatılması ve bunlara muvafakat, koruyucu nitelikteki muayenelerin yapılmasını sağlama, ameliyatlara muvafakat ve ilaçların alınmasını temin etme bu kapsama girer. Sözkonusu görevler çerçevesinde kanuni müşavire sadece refakatçi ve danışman gözü ile bakılır. Ancak ilgilinin kanuni ehliyete sahip olmadığı veya alınacak tıbbi önlemin önemini idrak edemeyeceği (ve iradesini buna göre yönlendiremeyeceği) tespit edildikten sonra, kanuni müşavir onun yerine karar verme yetkisine sahiptir. Kanuni Müşavir kararlarında, varsa hasta tasarrufunu dikkate almalıdır.

Servet

Bu alan gelir tespiti ve sosyal yardım, emeklilik maaşı, işsizlik parası veya yardımı, hastalık parası veya nafaka gibi gelirlerin talebi ve elde edilmesini, ek ödemelerden muaf tutulma ve indirimlerden yararlanma başvurularını, gelir ve giderlerin kontrolü, banka hesapları ve servetin idaresi, gayrimenkul yönetimi, borçların ödenmesi ve günlük harcamaların düzenlenmesi gibi hususları kapsar.

Kanuni müşavirlik, ilgilinin yasal haklarını kullanmasında otomatik bir kısıtlamaya neden olmaz. Her türlü işlerini özgürce görme ve mukavele imzalama hakları devam eder.

Ancak bu hak, ilgilinin serveti veya sağlığına yönelik bir tehlikeyi önlemek amacıyla bir muvafakat koşulu (Alman Medeni Kanunu'nun 1903. maddesi) ile kısıtlanır. Bu durumda, kanuni müşavirlik altında bulunanların imzaladıkları sözleşmeler askıda kalır ve geçersizdir. Geçerlilik kararını kanuni müşavir verir. Sözleşmeye onay vermemesi durumunda, yapılan anlaşma geçersizdir; ilgili herhangi bir masraf altına girmez ve hukuki sonuçlarından korunur.

Hukuki işler ve resmi dairelerdeki işlemler

Kanuni müşavir, başvuru, yazışma ve dairelerle yapılacak olan telefon görüşmeleri konusunda yetkilidir. Kendisi, ilgilinin her türlü daireye karşı haklarını savunmakla ve herhangi bir işleme red cevabı geldiğinde itiraz etmekle ve SGB (Sosyal Kanun) uyarınca gerekli işlemleri yapmakla yükümlüdür. Yabancılar hukuku uyarınca yapılacak işlemler, askerlik, pasaport, iş, kira, hayat sigortası mukaveleleri görevi kapsamına girer. Karmaşık konularda bir avukatın kanuni müşavir olarak tayin edilmesi veya müşavir tarafından bir avukatın görevlendirilmesi gerekir.

Posta işleri

Bu alan ilgilinin haberleşmesi, postasının alınması, açılmasını ve alıkonulmasını kapsar.

İkameti belirleme hakkı

Kanuni müşavire bu yetkinin verilmesi durumunda, o, ilgilinin yaşam merkezini ve alıştığı çevresini korumakla yükümlüdür. Kanuni müşavir, ilgilinin ikametini kendi isteği dışında da, onun yararını gözönünde bulundurarak ve onu koruma amacı ile sadece bir mahkeme kararı çerçevesinde değiştirebilir (bakım altında ikamet, yurt, kendi evi vs.). Kira mukavelesinin feshi yalnızca mahkemenin izni ile mümkündür.

İlgilinin belli bir kuruma yerleştirilmesi veya benzeri önlemler

İlgili kişi, sağlığına önemli ölçüde zarar vermesi halinde veya intihar etme ihtimalinin bulunduğu istisnai durumlarda, psikiyatrik klinik gibi kapalı bir kuruma veya bir hastanenin veya yurdun kapalı kısmına yerleştirilebilir. Kanuni müşavir, kapalı bir kuruma yerleştirme zorunluluğu kararını yalnızca mahkemenin konuya ilişkin izni sonrası verebilir. Yerleştirmeye yol açan nedenlerin ortadan kalkmasından sonra bu önleme son verilmelidir (örneğin varolan intihar tehlikesinin ortadan kalkmasından sonra).

Benzeri önlemlerden, mekanik araçlar, ilaçlar ve diğer yollarla uzun süreli ve sürekli olarak ilgilinin hürriyetini kısıtlayıcı önlemler (örneğin yatak parmaklıkları, yatağa veya sandalyeye kemer ile bağlanma, kol ve bacakların bağlanması, odanın veya bölümün kilitlemesi veya hastayı teskin edici ilaçlar) anlaşılmalıdır. İlgilinin bu konuları kavrayacak ve onaylayacak durumda olmaması halinde mahkemenin ek bir iznine gerek vardır.

Konut

Konut işleri alanı için yetkilendirilen kanuni müşavir, kira münasebeti, konutun finanse edilmesi (kira ve ek masrafların, telefon, radyo-televizyon (GEZ) ve kablo bağlantısı masraflarının ödenmesi) ile ilgilidir. Örneğin ev sahibi ile ilişkiye geçer, gerekli tamir işlerini ayarlar ve sosyal ve konut dairelerinden gerekli tamir ve kira yardımlarını talep eder. Kanuni müşavir sadece mahkemenin onayını aldıktan sonra konuttan çıkış dilekçesi verebilir (Alman Medeni Kanunu'nun 1907. maddesinin 1. paragrafı).

Kim Kanuni Müşavir olabilir?

1) Fahri kanuni müşavir

Fahri kanuni müşavir işini meslek olarak yapmaz; yani yaptığı iş için kendisine ücret ödenmez, sadece masrafları iade edilir. Almanca diline hakimiyet ve Alman hukuk ve sosyal sistemi hakkında yeterince bilgi sahibi olması görevi için şart koşulur. Fahri kanuni müşavir olarak aşağıda belirtilen kişiler çalışabilir:

a) Aile mensupları (örneğin Anne, baba, çocuklar ve kardeşler)

Kanuni müşavir tayininde ilgili ile şahsi yakınlıkları bulunan kişilere öncelik tanınır. Mahkeme tarafından belirlenen görev çerçevesinde ilgilinin meselelerini hukuksal açıdan çözebilecek ve ilgili ile gerektiği gibi şahsen ilgilenmeyi kabul eden uygun kişiler kanuni müşavir olabilirler. Yukarıda da belirtildiği gibi bunun için Almanca'ya hakim olma ve Alman hukuk ve sosyal sistemini tanıma şartları da aranmaktadır. Kanuni müşavir sıfatına uygunluk yetkili daire veya mahkeme tarafından tespit edilir.

b) Diğer fahri kanuni müşavirler (Arkadaş, tanıdık, komşu ve yabancılar)

Fahri kanuni müşavir sadece cüzi miktarda zaman harcayarak yardıma muhtaç bir insana hukuksal temsil den de öte kendisine saygı duyulduğu ve değer verildiği hissini verebilir. Fahri kanuni müşavirliğin hayatı zenginleştirici ve toplumda önemli bir yeri olan faaliyet olarak görülmesi gereklidir. Müşavirlik yapılan kişilerin yaşam durumları çok farklı da olsa, genelde hayat tecrübesi, hassasiyet ve öğrenmeye açık olma bu görev için yeterli olmaktadır. Müşavirlik yapılan kişiye kısa bir zaman ayırarak şahsen refakat etmek ve destek vermek mümkündür. Burada da, Almanca diline asgari düzeyde hakimiyet ve Alman hukuk ve sosyal sistemi hakkında bilgi sahibi olma vasıfları aranmaktadır. Kanuni müşavir olarak gerekli yetkinlik mahkeme veya yetkili daire tarafından tespit edilmektedir. Kanuni müşavirlik dairesi ve kanuni müşavirlik dernekleri fahri kanuni müşavirlere gerekli desteği sunmaktadırlar.

2) Serbest çalışan kanuni müşavirler

Bunların uygun bir meslek eğitimi-ne sahip olmaları ve ilgiliye gerekli çapta hukuksal hizmet sunabilmeleri gerekmektedir.

3) Müşavirlik dernekleri çalışanları (Vereinsbetreuer)

Müşavirlik dernekleri profesyonel kanuni müşavirler çalıştırmalar. Müşavirin denetlenmesi, eğitimi ve meslek içinde yetkinleştirilmesinden dernek sorumludur. Bu kişiler sadece derneklerinin rızası alındıktan sonra kanuni müşavir olarak tayin edilebilirler.

4) Müşavirlik Dairesi (Betreuungsbehörde)

Dairelerin mensupları sadece istisnai durumlarda resmi müşavir sıfatı ile çalışırlar.

Masrafları kim karşılar?

Esas olarak her ilgili kendi kanuni müşavirlik masraflarını kendisi karşılar. Bu husus servetleri 2.600 Euro'yu aşan herkes için geçerlidir. İlgilinin yoksul olması, gelirin olmaması veya düşük olması durumlarında, masraflar devlet kasasından karşılanır.

İlgilinin gelirin geçim masraflarını aşan bir miktarda olması halinde, bunu aşan miktarı bu masrafları karşılamak için kullanılır. Daha sonra servet edinme veya servet beyanında yanlış bilgiler verilmesi durumunda, devlet kasasından yapılan ödemelerin, 10 yıl öncesine kadar geri ödenmesinin talep edilebileceğinin bilinmesinde de yarar vardır.

25.000 Euro değerindeki bir servete kadar olan miktar mahkeme masraflarından muaftır. Eldeki servetin bu miktarı aşması halinde, masraf ve olası bilirkişi masraflarının bu servetten karşılanması gerekir.

II.

Kanuni Müşavirlik Tedbiri (Betreuungsverfügung)

İlgili kişi, kanuni müşavirlik tedbiri ile kendisi için kimin kanuni müşavir olarak görevlendirileceğini önceden belirleyebilir. Bakıma muhtaç olmayan bir kişinin, daha sonra olası bir gereklilik durumunda güvendiği birinin mahkeme tarafından kanuni müşavir olarak atanmasını mümkün kılan bir tedbirdir.

Müşavirlik tedbiri ile güven duyulan hangi kişi veya kişilerin bu görevi yerine getirecekleri saptanır. Kanuni müşaviri tayin davası bağlamında görev alanları, üçüncü kişilere yapılacak yardımlar, tedavi yöntemleri ve belli kurumlara yerleştirilme konuları hakkındaki istekler bu ihtiyati önlem çerçevesinde düzenlenebilir. Farklı görev alanlarıyla ilgilenmeleri istenen çok sayıda kişi veya kanuni müşavir olarak belirlenmeleri kesinlikle istenilmeyen kişiler de adlandırılabilir. Kanuni müşavirlik tedbiri, sadece mahkemenin müşavirlik tayinini gerekli gördüğü anda geçerlilik kazanır. Tedbirin sulh mahkemesi tarafından bilinmesi halinde, kararda ilke olarak bu gözönüne alınmak zorundadır. Kanuni müşavirlik tedbirinin ikamet edilen yetkili yerel sulh mahkemesine ya da federal noterler odasına teslim edilmesi önerilir.

Özet

- *Kanuni müşavirlik tedbiri ihtiyati bir tedbirdir.*
- *Tedbir ile kimin kanuni müşavir olacağı ve hangi isteklere göre hareket edeceği belirlenebilir.*
- *Mahkeme, ilgilinin müşavirlik tedbiri uyarınca kanuni müşavir tayin eder.*

III. Tedbir Vekaletnamesi (Vorsorgevollmacht)

Bu vekaletname ile kanunen bağılayıcı bir şekilde hareket edebilecek ve karar verebilecek bir kişiye yetki verilir.

Esas olarak kanuni ehliyete sahip reşit bir kişi her an kendi adına, belirli veya tüm hukuki işlemleri yerine getirmesi için güvendiği diğer bir kişiyi yetkilendirebilir. Vekil tayin ettiği kişi vekaletnameyi aldıktan hemen sonra ve her zaman kendisine verilen yetkiler doğrultusunda hareket edebilir.

Vekaletname **sağlık ve ikamet yerini belirleme** hakkındaki yetkileri de içerebilir (tedbir vekaletnamesi). Vekaletname „ihtiyati“ bir özelliğe sahip olup, vekalet verenin kendi hukuki işlerini artık tek başına yürütememesi veya yürütmek istememesi halinde işleme konur. Tedbir vekaletnamesi genelde kapsamlıdır ve olanaklar ölçüsünde kanuni müşavirlik mahkemesi tarafından kanuni müşavir atanmasını önlemeyi amaçlar.

Bankalar genelde sadece kendi banka formları üzerindeki ya da noter tarafından tanzim edilen vekaletnameleri kabul ederler.

Doktor veya banka nezdinde acil durumlarda ve dışı yönelik hukuki işlemlerde hemen kullanılabilmesi için her vekaletnamenin genel olması ve istisnalar içermemesi tavsiye edilir. Böylelikle vekil anında, bürokratik olmayan ve başka kanıtları gerektirmeyen bir şekilde hareket edebilir.

Böyle bir vekaletname için ilgili ile vekil tayin ettiği kişi arasında özel bir güven ilişkisinin mevcut olması gereklidir. Örneğin sadece kanuni ehliyetin ortadan kalkması halinde vekaletnamenin yürürlüğe girebileceği konusunda kendi aralarında anlaşmaya varabilirler. Birçok kişi halen bu güveni, vekilin sadece anlaşmalar doğrultusunda kullanılabileceği ve hemen geçerli bir banka vekaletnamesi biçiminde hayata geçirmektedir.

Vekaletnamelerin Almanya’da noter tarafından tasdik edilmesine gerek yoktur.

Bir vekaletname esas olarak vekalet verenin imzası ile geçerlilik kazanır. Ama vekaletnamenin yazılı olması iyi olur. Metnin imza ile bittiğinin belli olması için bir sayfadan ibaret olması veya bir sayfaya arkalı önlü yazılması tavsiye edilir.

Almanya'da eşler birbirlerine otomatik olarak vekalet edemezler. Bu nedenle, birbirlerini karşılıklı olarak birer vekaletname ile vekil olarak belirlemelidirler.

Noterler vekaletnamenin kendisini veya altındaki imzayı tasdik edebilirler. Tasdik ile sadece imzanın sahibine ait olduğu doğrulanır. Noterler belgeleme işlemini yaptıklarında kapsamlı bir danışma sunar ve vekaletnameyi müşterileri ile birlikte düzenlerler. Noter, müşterisinin kanuni ehliyeti hakkında şüphe duyması halinde, bunu belgede belirtmesi gerektiğinden, belgeleme işlemini yapmaz. Örneğin vekilin gayrimenkul veya limited ve diğer şirketlerde de yetkisini kullanması gerektiği halde, vekaletnamenin noterce onaylanması ya da belgelenmesi kanunen öngörülmüştür.

Kanuni müşavirlik daireleri de tedbir vekaletnamelerini tasdik ederler. Ancak belgeleme yetkileri bulunmamaktadır.

Federal Noterler Odası tedbir vekaletnameleri için merkezi bir sicil oluşturmuştur. Her tedbir vekaletnamesi veya kanuni müşavirlik tedbiri bu merkezi sicile bildirilebilir. Mahkeme bu sicile başvurur ve sizin tedbir vekaletnamenizden haberi olur. Böylelikle kanuni müşavir tayini önlenebilir.

Vekil tayin ettiğiniz kişinin vekaletnamenin aslını ibraz etmesi gerektiği için, vekaletnamenin nerede saklanacağı da önemli bir husustur.

Bulunması mümkün olmayan bir vekaletname hiç bir işe yaramazken, güvenli bir yerde saklanan bir vekaletname suistimalden korur.

İbraz edilebilmesi için vekaletnamenin nerede saklandığını vekil tayin edilen kişinin bilmesi gerekir. Acil müdahale için telefon numaralarını yanınızda bulunduruyorsanız, tedbir bir vekaletnamenin varlığına ilişkin bilgiyi de bunlara ekleyebilirsiniz.

Özet

- *Tedbir vekaletnamesi, ilgili ile güvendiği kişi arasında özel hukuk uyarınca yapılan bir anlaşmadır.*
- *Vekaletnamede verilen yetkiler hakkında sadece ilgili karar verir.*
- *Vekaletnamenin düzenlendiği esnada ilgilinin kanuni ehliyete sahip olması gerekir.*
- *Tedbir vekaletnamesi ilgilinin özel isteklerine göre düzenlenebilir.*
- *Vekaletnamenin noterce tasdik edilmesi kabul edilmesini güvence altına alır.*

IV. Hasta Tasarrufu (Patientenverfügung)

Hasta tasarrufu ile ölümden önceki son yaşam dönemi için tedbir alınabilir. Hasta tasarrufu ile bu dönemde görülecek tedavi hakkındaki istekler belirtilir.

Sözkonusu dönemde hastanın kendisini artık ifade edememe ve böylece tedavisini etkileyememe ihtimali bulunduğundan, sadece tedbir vekaletnamesi ile birlikte düzenlenmesi tavsiye edilir. Hasta tasarrufunun amacı, hastanın olası istekleri hakkında doğabilecek kuşkuları önlemektir. Tasarrufun tedbir vekaletnamesi ile birlikte düzenlenmesi halinde, vekil tayin edilen kişi tasarrufta belirtilen isteklerinizi gerçekleştirir. Hasta tasarrufunun, ameliyat, suni teneffüs, kan temizlenmesi, ilaçlar ve suni beslenme konularında mümkün olduğu kadar açık olması ve şahsi değer yargılarını içermesi iyi olur. Bu konuda ev doktorunuz ile görüşmeniz ve tasarrufu ona tasdik ettirmeniz tavsiye edilir.

Gittikçe artan ortalama yaşam süresi, hastalık, kalp krizi veya kazalardan sonra modern tıbbın müdahale imkanlarından dolayı, belli bir süre için de olsa, insanların yoğun tıp kurallarına göre, örneğin suni beslenme ve solunum isteyip istemediklerine ilişkin karar vermeleri gerekmektedir. Daha çabuk ölüme neden olduğu halde, sancı tedavisinin yapıp yapılmaması da bu çerçevede değerlendirilmelidir.

Bu kapsamda, reanimasyon gibi belirli tedavi uygulamalarından vazgeçilmesi veya sancı tedavisi gibi muamelelerin yapılması açıkça arzu edilebilir.

Hasta tasarrufunun yazılı olması dışında başkaca bir şekil zorunluluğu bulunmamaktadır.

Özet

- *Hasta tasarrufu ile hastalık nedeniyle karar verme yetisinin kısıtlanması durumunda alınacak ya da vazgeçilecek tıbbi önlemler düzenlenebilir.*
- *Hasta tasarrufunun bir doktor ile görüşülmesi tavsiye edilir.*
- *Hasta tasarrufunun düzenli olarak gözden geçirilmesi ve gerektiğinde güncelleştirilmesi tavsiye edilir.*
- *Şekline ilişkin herhangi bir kural yoktur.*
- *Kanuni müşavirler, yasal vekiller ve doktorlar hasta tasarrufunu dikkate almak zorundadırlar.*

Kanuni müşavirlik tedbiri, tedbir vekaletnamesi ve hasta tasarrufu, kritik durumlarda yardım için üç farklı imkan sunmaktadır. Üçünün de ortak amacı, her insanın kendi kaderini tayin hakkının her halükarda korunmasıdır.

Göçmenlerin, tasarruf ve vekaletnamelerinin genelde sadece Almanya 'da geçerli olduğuna dikkat etmeleri gerekir. Söz konusu belgelerin kendi memleketlerinde de geçerli olabilmesi için, bunların temsilciliklerde (konsolosluk, noterlik gibi) tasdik edilmeleri veya belgelenmeleri ve konuya ilişkin memleket kanunlarının da dikkate alınması tavsiye edilir.

Alman hukuk kuralları uyarınca tesis edilen kanuni müşavirlik (Alman Medeni Kanunu 'nun 1896. maddesi), Almanya dışındaki bir çok ülkede yalnızca mahkemenin onayı ile geçerlilik kazanır.

Daha fazla bilgi ve danışma hizmeti nereden alınabilir?

Kanuni müşavirlik hukukuna, vekaletnamelere ve müşavirlik tedbirine ilişkin sorulara, kanuni müşavirlik mahkemeleri, daireleri ve müşavirlik dernekleri yanıt verebilirler. Noter, avukat ve kamusal hukuk danışmanlıkları da tedbir konusuna ilişkin bilgi ve danışma sunmaktadır.

Müşavirlik dernekleri fahri müşavirleri eğitir, bilgilerini tazeler ve ayrıca vekillere de danışma hizmeti sunarlar.

Danışma ve bilgi sunan kuruluşların adreslerini ekte bulabilirsiniz.

**Aşağı Saksonya'daki kanuni
müşavirlik daireleri****1) İlçesiz Kentler****Stadt Braunschweig**

Betreuungsstelle
Langer Hof 8
38100 Braunschweig
Tel: 05 31/470-1 (Bürgertelefon)

Stadt Delmenhorst

Betreuungsstelle
Am Stadtwall 10
27749 Delmenhorst
Tel: 0 42 21/99-24 97

Stadt Emden

Betreuungsstelle
Maria-Wilts-Straße 3
26721 Emden
Tel: 0 49 21/87-14 77, -16 09

Stadt und Landkreis Göttingen

Betreuungsstelle
Hiroshimaplatz 1-4
37083 Göttingen
Tel: 05 51/400-32 16

Stadt Oldenburg

Betreuungsstelle
Pferdemarkt 14
26121 Oldenburg,
Tel: 04 41/235-25 03

Stadt Osnabrück

Betreuungsstelle Stadthaus 2
Natruper-Tor-Wall 5
49076 Osnabrück
Tel: 05 41/323-31 91, -25 88

Stadt Salzgitter

Fachdienst Gesundheit
Betreuungsstelle
Marktplatz 11
38259 Salzgitter (Bad)
Tel: 0 53 41/839-20 22

Stadt Wolfsburg

Betreuungsstelle im Gesundheitsamt
Rosenweg 1 a
38440 Wolfsburg
Tel: 0 53 61/28-20 40

Stadt Wilhelmshaven

Betreuungsstelle
Gökerstraße 68
26384 Wilhelmshaven
Tel: 0 44 21/16-15 66, -15 68, -15
87, -13 96

2) İlçeler**Landkreis Ammerland**

Betreuungsstelle
Ammerlandallee 12
26655 Westerstede
Tel: 0 44 88/56-31 80, -32 00

Landkreis Aurich

Gesundheitsamt
Betreuungsstelle
Extumer Weg 29
26603 Aurich
Tel: 0 49 41/16 53 00
Betreuungsstelle
Neuer Weg 36/37
26506 Norden
Tel: 0 49 41/16 53 70

Landkreis Celle

Betreuungsstelle
Mühlenstraße 2
29221 Celle
Tel: 0 51 41/90 90-206, -205

Landkreis Cloppenburg

Betreuungsbehörde
Eschstraße 29
49661 Cloppenburg
Tel: 0 44 71/15-557

Landkreis Cuxhaven

Betreuungsstelle
Vincent-Lübeck-Straße 2
27474 Cuxhaven
Tel: 0 47 21/591 83 10

Landkreis Diepholz

Betreuungsstelle Syke
Amtshof 3
28857 Syke
Tel: 0 42 42/976-46 67, -46 42
Betreuungsstelle Diepholz
Wellestraße 19-20
49356 Diepholz
Tel: 0 54 41/976-18 12

Landkreis Emsland

Betreuungsstelle
Ordeniederung 1
49716 Meppen
Tel: 0 59 31/44-13 99 oder 44-1408
Außenstelle Lingen
Tel: 05 91/84 33 36
Außenstelle Aschendorf-Hümmling
Tel: 0 49 62/501 31 40

Landkreis Friesland

Gesundheitsamt
Betreuungsstelle
Beethovenstraße 1
26441 Jever
Tel: 0 44 61/919-74 30

Landkreis Gifhorn

Betreuungsstelle
Schloßplatz 1
38518 Gifhorn
Tel: 0 53 71/82-552

Landkreis Graftschaft Bentheim

Betreuungsstelle
Van-Delden-Straße 1-7
48529 Nordhorn
Tel: 0 59 21/96-12 67

Landkreis Goslar

Fachbereich Familie, Jugend & Soziales
Betreuungsstelle
Klubgartenstraße 11
38640 Goslar
Tel: 0 53 21/76-513, -578, -573, -594

Landkreis Helmstedt

Betreuungsstelle
Conringstraße 28
38350 Helmstedt
Tel: 0 53 51/121-24 66, -24 67, -24 68

Landkreis Hameln-Pyrmont

Fachbereich Gesundheit
Betreuungsstelle
Hugenottenstraße 6
31785 Hameln
Tel: 0 51 51/903-51 14

Region Hannover

Team Betreuungsangelegenheiten
Hildesheimer Straße 20
30169 Hannover
Tel: 05 11/616-224 23

Landkreis Hildesheim

Betreuungsstelle
Ludolfingerstraße 2
31137 Hildesheim
Tel: 0 51 21/309-42 71, -42 82, -42 81

Landkreis Harburg

Betreuungsstelle
Schloßplatz 6
21423 Winsen (Luhe)
Tel: 0 41 71/693-434

Landkreis Holzminden

Betreuungsstelle
Bürgermeister-Schrader-Straße 24
37603 Holzminden
Tel: 0 55 31/707-331

Landkreis Leer

Gesundheitsamt
Betreuungsstelle
Jahnstraße 4
26789 Leer
Tel: 04 91/9 26-11 30, -11 31

Landkreis Lüchow-Dannenberg

Betreuungsstelle
Königsberger Straße 10
29439 Lüchow
Tel: 0 58 41/120-477

Landkreis Lüneburg

Betreuungsstelle
Auf dem Michaeliskloster 4
21335 Lüneburg
Tel: 0 41 31/26-14 00

Landkreis Nienburg

Gesundheitsamt
Betreuungsstelle
Triemerstraße 17
31582 Nienburg (Weser)
Tel: 0 50 21/967-944, -943, -953, -936

Landkreis Northeim

Betreuungsstelle
Medenheimer Straße 6/8
37154 Northeim
Tel: 0 55 51/708-268

Landkreis Osterode

Gesundheitsamt
Betreuungsstelle
Abgunst 7
37520 Osterode am Harz
Tel: 0 55 22/960-552 oder -553

Landkreis Osterholz

Gesundheitsamt
Betreuungsstelle
Heimstraße 1-3
27711 Osterholz-Scharmbeck
Tel: 0 47 91/930-155

Landkreis Oldenburg

Betreuungsstelle
Delmenhorster Straße 6
27793 Wildeshausen
Tel: 0 44 31/85-202

Landkreis Osnabrück

Betreuungsstelle
Am Schölerberg 1
49082 Osnabrück
Tel: 05 41/501-30 38, -34 38

Landkreis Peine

Betreuungsstelle
Burgstraße 1
31224 Peine
Tel: 0 51 71/401-12 13, -12 14

Landkreis Rotenburg

Gesundheitsamt
Betreuungsstelle
Bahnhofstraße 15
27356 Rotenburg (Wümme)
Tel: 0 42 61/983-32 74
Gesundheitsamt Bremervörde
Betreuungsstelle
Amtsallee 4
27432 Bremervörde
Tel: 0 47 61/983-52 25

Landkreis Schaumburg

Gesundheitsamt
Betreuungsstelle
Probsthäger Straße 6
31655 Stadthagen
Tel: 0 57 21/97 58-39

Landkreis Soltau-Fallingb. b. S.

Betreuungsstelle
Vogteistraße 17
29683 Bad Fallingb. b. S.
Tel: 0 51 62/970-371

Landkreis Stade

Betreuungsstelle
Heckenweg 7
21680 Stade
Tel: 0 41 41/12-711, -740, -741,
-742, -743

Landkreis Uelzen

Gesundheitsamt
Betreuungsstelle
Auf dem Rahlande 15
29525 Uelzen
Tel: 05 81/82-468, -459, -470

Landkreis Vechta

Betreuungsstelle
Ravensberger Straße 20
49377 Vechta
Tel: 0 44 41/898-20 30

Landkreis Verden

Betreuungsstelle
Lindhooper Straße 67
27283 Verden (Aller)
Tel: 0 42 31/15-519 oder -537

Landkreis Wesermarsch

Betreuungsstelle
Rönnelstraße 20
26919 Brake
Tel: 0 44 01/927-520

Landkreis Wittmund

Gesundheitsamt
Betreuungsstelle
Dohuser Weg 12
26409 Wittmund
Tel: 0 44 62/86-15 01

Landkreis Wolfenbüttel

Gesundheitsamt
Betreuungsstelle
Friedrich-Wilhelm-Straße 2a
38302 Wolfenbüttel
Tel: 0 53 31/84-178, -179, -281, -283

***Aşağı Saksonya'daki yasal kanuni
müşavirlik dernekleri***

**Sozialdienst katholischer Frauen
Bersenbrück e.V.**

Bürgermeister-Kreke-Straße 3
49593 Bersenbrück
Tel: 0 54 39/17 73

**Betreuungsverein Institut für
Persönliche Hilfe e.V.**

Bruchtorwall 9-11
38100 Braunschweig
Tel: 05 31/25 64 30

**Betreuungsverein der Arbeiterwohlfahrt
Kreisverband Rotenburg e.V.**

Neues Feld 50
27432 Bremervörde
Tel: 0 47 61/80 89-65, -70

Betreuungsverein Der Anker e.V.

Fritzenwiese 117
29221 Celle
Tel: 0 51 41/992 91-60

**Betreuungsverein des Caritasverbandes
Celle Stadt und Land e.V.**

Bullenberg 6
29221 Celle
Tel: 0 51 41/75 08-20

**Sozialverband Deutschland
Betreuungsverein Celle e.V.**

Wehlstraße 29
29221 Celle
Tel: 0 51 41/90-10 27, -70 02

Betreuungsverein Cloppenburg e.V.

Molberger Straße 21
49661 Cloppenburg
Tel: 0 44 71/91 30-0

Betreuungsverein Delmenhorst e.V.

Lahusenstraße 9
27749 Delmenhorst
Tel: 0 42 21/5 38 64

Persönliche Hilfe e.V.

Jahnstraße 16
49356 Diepholz
Tel: 0 54 41/49 69

Caritasverband Gifhorn e.V.

Steinweg 55a
38518 Gifhorn
Tel: 0 53 71/98 74-0

Goslarer Verein für Betreuung e.V.

Bäringerstraße 24/25
38640 Goslar
Tel: 0 53 21/3419-16, -17

Betreuungsverein Hameln-Pyrmont e.V.

Grütterstraße 8
31785 Hameln
Tel: 0 51 51/9 31 40

**Betreuungsverein der
AWO Region Hannover e.V.**

Deisterstraße 85 A
30449 Hannover
Tel: 05 11/21 97 8-167

AWO Region Hannover e.V.

BeVor Betreuung und Vorsorge
im Gebiet der Landeshauptstadt
Deisterstraße 85 A
30449 Hannover
Tel: 05 11/21 97 8-196

**Institut für transkulturelle
Betreuung (BtV) e.V.**

Freundallee 25
30173 Hannover
Tel: 05 11/59 09 20-0
■ Außenstelle Braunschweig
Hannoversche Straße 41
38116 Braunschweig
Tel.: 0531/580 865-0

**Diakonischer Betreuungsverein
Hannover e.V.**

Zeißstraße 10
30519 Hannover
Tel: 05 11/2 20 01 70-0

Sozialdienst katholischer Frauen e.V.

Goethestraße 31
30169 Hannover
Tel: 05 11/1 64 05 60

Betreuungsverein Hildesheim e.V.

Wallstraße 3-5
31137 Hildesheim
Tel: 0 51 21/7 53 50

Arbeitslosenselbsthilfe

Jahnstraße 2
26789 Leer
Tel: 04 91/9 25 09 78

Rat und Hilfe Leer

Augustenstraße 41
26789 Leer
Tel: 04 91/9 87 98 79

**Sozialdienst katholischer
Frauen Lingen e.V.**

Bögenstraße 12
49808 Lingen
Tel: 05 91/8 00 62-0

**SKM – Kath. Verein für
Soziale Dienste in Lingen e.V.**

Lindenstraße 13
49808 Lingen
Tel: 05 91/91 24 60

**AWO Betreuungsverein
Lüchow-Dannenberg e.V.**

Probsteikamp 12
29451 Dannenberg
Tel: 0 58 61/98 55 90

Betreuungsverein Lüneburg e.V.

Auf dem Wüstenort 4-5
21335 Lüneburg
Tel: 0 41 31/7 89 58-0

**Sozialdienst katholischer
Frauen Meppen e.V.**

Nagelshof 21b
49716 Meppen
Tel: 0 59 31/9 84 10

**Sozialdienst katholischer
Männer – Emsland Mitte e.V.**

Margaretenstraße 23
49716 Meppen
Tel: 0 59 31/9 31 10

Betreuungsverein Nienburg

Bismarckstraße 11
31582 Nienburg
Tel: 0 50 21/9 22 49 90

AWO Betreuungsverein Nordhorn

Petkuserstraße 2
48531 Nordhorn
Tel: 0 59 21/8 19 02 90

**Sozialdienst katholischer
Frauen Nordhorn e.V.**

Bentheimer Straße 33
48529 Nordhorn
Tel: 0 59 21/85 87 0

**Sozialdienst katholischer
Männer Nordhorn e.V.**

Mittelstraße 7
48529 Nordhorn
Tel: 0 59 21/1 40-18, -19

**Sozialdienst katholischer
Frauen Oldenburg e.V.**

Georgstraße 2
26122 Oldenburg
Tel: 04 41/2 50 24

**Betreuungsverein im
Diakonischen Werk
des Kirchenkreises Osnabrück e.V.**

Turmstraße 10–12
49074 Osnabrück
Tel: 05 41/94 04 94 40

**Hilfe für Hörgeschädigte
in Niedersachsen e.V.**

Knollstraße 96
49088 Osnabrück
Tel: 05 41/1 80 09 73
E-Mail: otten@sozialdienst-hfh.de

**Sozialdienst katholischer
Frauen Osnabrück e.V.**

Johannisstraße 91
49074 Osnabrück
Tel: 05 41/3 38 76 10

**Sozialdienst katholischer
Männer Osnabrück e.V.**

Alte Poststraße 11
49074 Osnabrück
Tel: 05 41/3 31 44-0

**Sozialdienst katholischer
Frauen/Männer Papenburg e.V.**

Gutshofstraße 46
26871 Papenburg
Tel: 0 49 61/6 60 78-0

Peiner Betreuungsverein e.V.

Echternplatz 19/20
31224 Peine
Tel: 0 51 71/5 08 14-11

**Sozialdienst katholischer
Frauen/Männer Artland e.V.**

Schiphorst 23
49610 Quakenbrück
Tel: 0 54 31/22 68

Betreuungsverein Salzgitter e.V.

St. Andreas-Weg 2
38226 Salzgitter
Tel: 0 53 41/88 88-13

Betreuungsverein Schaumburg e.V.

Börries-von-Münchhausen-Weg 2
31737 Rinteln
Tel: 0 57 51/91 81 11

**Betreuungsverein
im Landkreis Stade e.V.**

Harsefelder Straße 22
21680 Stade
Tel: 0 41 41/60 00 90-0

Betreuungsverein der AWO

Todtglüsinger Straße 22
21255 Tostedt
Tel: 0 41 82/29 35 97

Betreuungsverein Uelzen e.V.

Bohldamm 26
29525 Uelzen
Tel: 05 81/78-149, -159

Albert-Schweitzer-Familienwerk e.V.

Jahnstraße 2
37170 Uslar
■ Geschäftsstelle Northeim
Bahnhofstraße 26
37154 Northeim
Tel: 0 55 51/97 73-0
■ Geschäftsstelle Göttingen
Kurze-Geismar-Straße 16 –18
37073 Göttingen
Tel: 05 51/5 47 03-0

**Betreuungsverein
der AWO Vechta**

An der Christoph-Bernhard-Bastei 1
49377 Vechta
Tel: 0 44 41/91 32 00

**Sozialdienst katholischer
Frauen Vechta e.V.**

Kronenstraße 5
49377 Vechta
Tel: 0 44 41/92 90-0

**Sozialdienst katholischer
Männer Vechta e.V.**

Dominikanerweg 8
49377 Vechta
Tel: 0 44 41/73 22

**Betreuungsverein
Soltau-Fallingbostel e.V.**

Saarstraße 14
29664 Walsrode
Tel: 0 51 61/91 10-61, -62
Bornemannstraße 8
29614 Soltau
Tel: 0 51 61/21 91

**Betreuungsverein
Oldenburg-Land e.V.**

Ahlhorner Straße 10
27793 Wildeshausen
Tel: 0 44 31/7 27 67

Anderland e.V.

Betreuungsverein
Von-Somnitz-Ring 5
21423 Winsen (Luhe)
Tel: 0 41 71/6 44 44

Deutsches Rotes Kreuz

Mühlenstraße 27a
26409 Wittmund
Tel: 0 44 62/86 15 21

Wolfsburger Betreuungsverein e.V.

Seilerstraße 6
38440 Wolfsburg
Tel: 0 53 61/27 87-0

Freundeskreis Betreuungsverein e.V.

Langestraße 47
31515 Wunstorf
Tel: 0 50 31/6 86 99

Lebenshilfe**Betreuungsverein Wunstorf e.V.**

Moritzstraße 3
31515 Wunstorf
Tel: 0 50 31/91 41 91
■ Außenstelle Neustadt am Rübenberge
Schützenplatz 2
31535 Neustadt
Tel: 0 50 32/912 67 77

Überreicht durch (veren kurum):

Erstellt von:

Ali Türk & Mustafa Kisabacak
Institut für transkulturelle
Betreuung (Betreuungsverein) e.V.
Freundallee 25
30173 Hannover

In Zusammenarbeit mit:

Ethno-Medizinisches Zentrum e.V.
Königstr. 6
30175 Hannover

Gefördert durch:

Nds. Ministerium für Soziales, Frauen,
Familie, Gesundheit und Integration
Hinrich-Wilhelm-Kopf-Platz 2
30159 Hannover

Nds. Justizministerium
Am Waterlooplatz 1
30169 Hannover

Institut für
transkulturelle
Betreuung
(Betreuungsverein) e.V.

**Ethno-
Medizinisches
Zentrum e.V.**

Niedersächsisches Ministerium
für Soziales, Frauen, Familie,
Gesundheit und Integration

Niedersächsisches
Justizministerium